

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۱۸/۱۲/۲۳

مرکز مطالعات استراتژیک و منطقی

سفر سوم مأموریت زلمی خلیل‌زاد و گفتگوهای صلح با طالبان

زلمی خلیل‌زاد که به عنوان نماینده خاص وزارت امور خارجه آمریکا رهبری گفتگوهای صلح با طالبان را بر عهده دارد، در جریان سفر سوم مأموریت خویش هفته گذشته در امارات متحده عربی با نماینده‌گان طالبان در رابطه به صلح در افغانستان، برای سه روز گفتگوهایی داشت که در جریان این گفتگوها نماینده‌گان کشورهای پاکستان، عربستان سعودی و امارات متحده عربی نیز حضور داشتند.

با آنکه برخی رسانه‌های غربی به نقل از منابع طالبان که نام‌های شان گرفته نشده، گفته است: «در نشست امارات متحده عربی از سوی آمریکا پیشنهاد برای آتش‌بس شش ماهه مطرح شده و در مقابل طالبان شرط گذاشته اند که اداره موقت ایجاد شود و در رأس آن کسی قرار داشته باشد که طالبان پیشنهاد می‌کنند، و عربستان سعودی، امارات متحده عربی و پاکستان تضمین‌کننده‌گان تمامی پروسه باشند.» اما گروه طالبان گفتگو در رابطه به آتش‌بس و حکومت موقت را رد کرده اند.

علاوه بر این گفته می‌شود، هئیت بورد ۱۲ نفری حکومت افغانستان برای گفتگوهای صلح با طالبان نیز در امارات متحده عربی حضور داشتند و آماده مذاکرات صلح با طالبان بودند؛ اما گروه طالبان با نشر اعلامیه‌ای از گفتگو با حکومت افغانستان خوداری کردند.

گفتگوهای آمریکا با طالبان و موقف حکومت افغانستان، سفر سوم زلمی خلیل‌زاد و تأثیرات نشست اخیر آمریکا - طالبان در امارات متحده عربی از مواردی اند که در این تحلیل روی آن بحث صورت گرفته است.

مأموریت خلیل‌زاد و موقف دولت افغانستان

بعد از آن که دولت افغانستان با انجام تلاش‌های زیادی نتوانست گروه طالبان را به میز مذاکرات صلح حاضر کند؛ آمریکا با درک این که طالبان هرگز نمی‌خواهند با حکومت افغانستان گفتگو کنند و آمریکا نیز توانایی شکست طالبان را از راه جنگ ندارد، تصمیم آغاز گفتگوهای مستقیم صلح با طالبان را گرفت و برای پیشبرد این پروسه،

د پانو شمیره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی دلیکنیزی بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکی په خیر و لولی

زلمی خلیلزاد را - که یک تن از دیپلمات‌های قوی امریکایی می‌باشد - انتخاب کرد و از همان آغاز امیدهایی را در رسیدن به صلح و ثبات برای افغانستان به میان آورد.

زلمی خلیلزاد مأموریت جدید خویش را از سفر به پنج کشور منطقه (افغانستان، پاکستان، عربستان سعودی، امارات متحده عربی و قطر) آغاز کرد. او در جریان سفر نخست‌اش با مقام‌های این کشورها در مورد راه‌حل‌های صلح و تأمین امنیت در افغانستان صحبت کرد و خواستار همکاری این کشورها در رابطه به صلح افغانستان شد.

در جریان سفر سخت زلمی خلیلزاد، نماینده‌گان گروه طالبان و امریکا در قطر با هم ملاقات و گفتگو کردند و همین ملاقات باعث فراهم ساختن زمینه برای ملاقات‌ها و گفتگوهای بیشتر شد. همچنان در نتیجه سفر نخست زلمی خلیلزاد، ملا برادر و دو فرد مهم دیگر گروه طالبان در پاکستان از زندان رها شدند، چنانچه پنج مقام دیگر طالبان که چندی قبل از زندان گوانتنامو آزاد شده بودند، اجازه یافتند تا به دفتر سیاسی طالبان در قطر یکجا و در پروسه گفتگوهای صلح سهم بگیرند.

به ادامه تلاش‌های امریکا برای صلح با طالبان، چندی بعد از سفر اول خلیلزاد، نامبرده سفر دوم خود را به این پنج کشور از سر گرفت. در جریان این سفر در قطر برای بار دوم میان طالبان و نماینده‌گان امریکا گفتگو‌هایی صورت گرفت. در رابطه به این گفتگوها برخی شایعاتی نیز نشر شد، که گویا طالبان و نماینده‌گان امریکا در رابطه به آتش‌بس، ایجاد حکومت موقت، خروج نیروهای خارجی و آزادی زندانیان طالب با هم گفتگو کرده‌اند.

در جریان مأموریت خلیلزاد و گفتگوهای صلح، موقف و نقش حکومت افغانستان در این پروسه، موردی است که سرنوشت گفتگوهای صلح با طالبان را در هاله‌ای از ابهام قرار داده است. حکومت افغانستان همیشه تأکید بر این کرده است که بدون حکومت افغانستان هیچ جانب خارجی اجازه ندارد روی چگونگی صلح با طالبان تصمیم بگیرد؛ اما از سوی دیگر طالبان هر گونه گفتگوی صلح را با حکومت افغانستان رد کرده است.

در رابطه به تلاش‌های اخیر امریکا برای صلح با طالبان، با آنکه حکومت افغانستان گفته است که تمام تلاش‌های امریکا در هماهنگی با حکومت افغانستان صورت می‌گیرد و هدف از آن ایجاد تسهیلات برای گفتگوهای صلح است؛ اما ظاهراً طوری معلوم می‌شود که حکومت افغانستان خود را در انزوا می‌بیند و احساس می‌کند که در این پروسه هیچ نقشی ندارد. به همین دلیل هیئت ۱۲ نفری را به خاطر انجام گفتگوهای مستقیم صلح با طالبان تشکیل داده، و بعد از آن مورد مشورتی صلح را اعلان کرد که در تشکیل آن تقریباً تمام احزاب جهادی و جریان‌های سیاسی افغانستان جای دارند.

سفر سوم خلیلزاد

سفر سوم زلمی خلیلزاد که به تاریخ دوم دسامبر سال جاری میلادی آغاز شد، نظر به دو سفر قبلی او در رابطه به تلاش‌های صلح در افغانستان وسیع‌تر بود. دو سفر قبلی خلیلزاد به شمول افغانستان به کشورهای پاکستان، امارات متحده عربی، عربستان سعودی و قطر بود؛ اما در سفر سوم‌اش هشت کشور منطقه (افغانستان، پاکستان، عربستان سعودی، امارات متحده عربی، روسیه، ازبکستان، ترکمنستان و بلجیم) جای دارند.

در جریان سفر سوم خلیلزاد به کشورهای منطقه، همزمان با رفتن او به اسلام‌آباد بی بی سی به نقل از منابع طالبان گزارش داد که چند تن از اعضای دفتر سیاسی طالبان در قطر نیز به پاکستان رفته‌اند و در آنجا با رهبری گروه خویش در رابطه به مذاکرات صلح با امریکا گفتگو‌هایی داشته‌اند.

زلمی خلیلزاد در جریان سفرش به پاکستان با عمران خان صدراعظم و شاه محمد قریشی وزیر خارجه این کشور ملاقات کرد و در رابطه به رسیدن صلح با طالبان گفتگو‌هایی داشت. خلیلزاد بعد از اسلام‌آباد به کابل سفر کرد و پس از دیدار به سران حکومت وحدت ملی راهی مسکو شد؛ او در دیدار با مقامات روسی در مورد توسعه همکاری‌های روسیه و امریکا به هدف راه اندازی گفتگوهای مستقیم حکومت افغانستان و طالبان بحث نمود و خود در گفتگو با رسانه‌ها این سفر را «خوب» خوانده بود. در ادامه این سفر خلیلزاد به ازبکستان رفت و سپس در امارات متحده عربی در حضور نماینده‌گان کشورهای پاکستان، عربستان سعودی و امارات متحده عربی با طالبان سه روز پیهم گفتگو نمود.

در کل سفر سوم زلمی خلیلزاد که به هشت کشور منطقه در رابطه به گفتگوهای صلح با طالبان صورت گرفت، امیدها را در دستیابی به توافقی برای ختم جنگ طالبان در افغانستان بیشتر ساخته است و مهم این است که گفتگوها جریان خواهد داشت و دوام این گفتگوها بالاخره نتیجه مثبتی را در پی خواهد داشت.

نشست امریکا - طالبان در امارات متحد عربی

نشست اخیر امریکا - طالبان در امارات متحده عربی، که سه روز در حضور نمایندگان کشورهای پاکستان، عربستان و امارات متحده عربی جریان داشت، گامی مهم در راستای رسیدن به صلح پنداشته می‌شود. هر چند که جزئیات دقیق و بیشتر این نشست تا کنون معلوم نیست؛ اما آژانس خبری رویتر گفته است که در این نشست پس از پیشنهاد امریکا برای آتش‌بس شش ماهه برای طالبان، نمایندگان این گروه دو مورد را شرط گذاشتند، نخست این که اداره موقت ایجاد شود و در رأس آن کسی قرار داشته باشد که طالبان پیشنهاد می‌کنند، دوم این که پاکستان، امارات متحده عربی و عربستان، مسوولیت تضمین تمامی پروسه را به عهده بگیرند؛ اما طالبان با نشر اعلامیه‌ای بحث روی این موضوعات را در نشست ابوظبی رد کردند و گفتند که در این مذاکرات صرفاً روی پایان حضور امریکا در افغانستان، آزادی زندانیان طالب و نیز تلفات ملکی در حملات هوایی نیروهای مسلح افغان و خارجی در افغانستان صحبت شده است، و پیرامون آتش‌بس، انتخابات و یا حکومت موقت سخنی به میان نیامده است. حضور امریکا در افغانستان موردی است که طالبان همواره آن را بزرگترین دلیل جنگ خود در افغانستان بیان کرده اند. با آنکه گفتگوها و تلاش‌ها در رابطه به صلح افغانستان نظر به هر وقت دیگر بیشتر شده است و امیدها در این زمینه افزایش یافته که جنگ جاری در افغانستان بالاخره یک راه حل سیاسی بخود پیدا کند. روی این ملحوظ، گفتگوهای اخیر نیز با در نظر داشت نکات ذیل امید بخش بوده است:

اول: درک نمودن این که جنگ و فشارهای نظامی راه حل قضیه افغانستان نیست، آغاز گفتگوهای رو در رو در صلح امریکا - طالبان و نیز ادامه این گفتگوها خود یکی از نکته های مثبت در رابطه به کامیابی این پروسه و دستیابی به یک نتیجه مثبت می‌باشد؛ چون در طول ۱۷ سال گذشته طرف‌های درگیر بخصوص امریکا تلاش داشت که از راه جنگ و فشارهای نظامی برنده میدان جنگ شود، ولی بدون شعله‌ور شدن جنگ نتیجه دیگری در پی نداشته است.

دوم: همکاری صادقانه کشورهای منطقه بخصوص پاکستان، یکی از موارد مهم دیگر، در راستای رسیدن به صلح در افغانستان می‌باشد. با آنکه برای جلب همکاری کشورهای منطقه از چندین سال تلاش‌ها جریان دارد؛ اما پس از آغاز مأموریت خلیزاد و تصمیم امریکا برای انجام گفتگوهای صلح با طالبان تلاش برای جلب همکاری‌های کشورهای منطقه در رابطه به چگونگی راه حل‌های صلح در افغانستان بیشتر شده است. امریکا تلاش نمود که پاکستان را زیر فشار بیاورد تا در حاضر کردن طالبان به میز مذاکرات صلح افغانستان همکاری صادقانه کند و اقدامات اخیر پاکستان (رهایی زندانیان طالب و اظهار خوشبینی عمران خان در رابطه به تحکیم صلح در افغانستان) در این راستا امیدوار کننده است.

روسیه یکی دیگر از کشورهای مهم منطقه است که اخیراً امریکا تلاش دارد تا در پروسه صلح افغانستان همکاری آن را جلب کند. سفر خلیزاد به روسیه و نشست اخیر روسیه در رابطه به صلح افغانستان که نماینده‌گان ۱۲ کشور در آن حضور داشتند امیدوار کننده بوده است. همچنان سعودی یکی از کشورهای است که بر پاکستان و طالبان تأثیر گذار می‌باشد. (عربستان سعودی اخیراً به پاکستان چند میلیارد دالر قرضه داده، در قضیه یمن و عربستان سعودی، پاکستان نقش میانجی دارد و نیز عربستان سعودی یکی از کشورهای است که رژیم طالبان را به رسمیت شناخته بود.) امارات متحده عربی، قطر، ازبکستان، ترکمنستان و بلجیم از جمله دیگر کشورهای است که بر اساس مأموریت خلیزاد در پروسه صلح برای جلب همکاری آن تلاش صورت می‌گیرد و همکاری صادقانه این کشورها بدون تردید نقش مهمی در راستای رسیدن به صلح در افغانستان داشته می‌تواند.

در کنار این همه، موضوع مهمی که طالبان با آن به بسیار تندی عمل می‌کنند، دور کردن حکومت افغانستان از پروسه گفتگوهای صلح است و این نکته‌ایست که سرنوشت گفتگوهای صلح افغانستان را با یک نوع ابهام مواجه کرده است. با آنکه نماینده طالبان در حاشیه نشست مسکو به رسانه‌ها گفته بود که موضوع خروج نیروهای خارجی از افغانستان یکی از شروط صلح آنان می‌باشد و زمانیکه این موضوع حل گردد، آنان در داخل افغانستان با جناح‌های افغانی به توافق خواهند رسید؛ اما در گفتگوهای اخیر میان امریکا و طالبان، انکار دیدار طالبان با هئیت افغان موضوع قابل بحث است.

جنگ جاری در افغانستان سه بعد مهم دارد: امریکا، طالبان و حکومت افغانستان، بر این اساس نیاز است که در گفتگوهای صلح نیز هر سه جانب دخیل باشند تا برای خاتمه این جنگ با تفاهم همدیگر به راه حل واحدی دست یابند.

پایان